

SOC403 Teoretická sociologie

Magisterské studium sociologie, FSS MU, semestr jaro 2015

vyučující:	Radim Marada
konzultační hodiny:	čtvrtek 17:00-20:00
kontaktní e-mail:	marada@fss.muni.cz
asistující:	Apolónia Sejková (333187@mail.muni.cz) Zdeněk Staszek (219389@mail.muni.cz)
doba výuky:	středa 17:00-20:00
místo výuky:	P31
forma výuky:	seminář
počet kreditů:	12 ECTS

Podmínky úspěšného absolvování předmětu:

- pravidelná aktivní účast ve výuce
 - pravidelné studium zadané četby a pravidelná písemná příprava na semináře („position papers“)
 - splnění průběžných úkolů
 - zvládnuté průběžné testy
 - zvládnutý závěrečný test (případně esej)
-

Anotace

Cíl a obsah kursu:

Předmět seznamuje studující se sociologickou teorií coby s **metodologickými** základy disciplíny. Studium a společná reflexe původních sociologických textů má především za cíl kultivovat sociologickou představitost a základní schopnosti pro disciplinovanou práci s analytickými koncepty, sociologickými výkladovými strategiemi a interpretačními postupy, tj. schopnost porozumět významům analytických konceptů v konkrétním teoretickém kon-textu, citlivost k jejich variabilitě, schopnost adekvátně je používat pro porozumění a analýzu konkrétní empirické skutečnosti. Svou povahou se tak předmět vrací ke klasické sociologické tradici, v níž přední autoři (Durkheim, Simmel, Pareto, Weber aj.) chápali tvorbu analytických pojmů, formulaci výkladových principů a reflexi interpretačních kompetencí jako stěžejní metodologický základ disciplíny.

Začneme seznámením s pojetím kursu a společnou úvahou o **místě a funkci teorie v sociologickém bádání**. Vlastní pojetí sociální teorie si představíme na dvou klasických koncepcích sociologické metody, tedy způsobech a

strategiích sociologického vysvětlování a interpretace (Durkheim, Giddens), které nám zároveň poslouží i pro širší rozvržení základních souřadnic našeho dalšího zájmu.

Na úvodní výklad naváže diskuse některých novějších směrů ve vývoji sociologické teorie, které si nicméně představíme ve vazbě na již etablované výkladové perspektivy v sociologické tradici. Tato diskuse nám poslouží jako základ pro navození tématu moderny v rámci klasické sociologické teorie, v posledních dvou setkáních před čtecím týdnem. I když se tímto posuneme blíže k věcným otázkám povahy moderní společnosti, stále bude naším přednostním zájmem způsob sociologického vysvětlování moderní zkušenosti. S touto výbavou studující během čtecího týdne samostatně nastudují Wagnerovu Sociologii modernity, jež bude podkladem pro představení dvojího stylu kritiky moderních společností: strukturní (zejména marxismus a kritická teorie) a kulturní (zejména americké kulturní diagnózy doby). Následující semináře budou věnovány obecným teoriím některých moderních fenoménů (etnicita a sexualita, generace a třída), které navážou na diskusi o obecné sociologické teorii náboženství při posledním setkání před čtecím týdnem. Na závěr se opět obrátíme k Maxi Weberovi a k jeho pojetí teorie jako metodologie. Jako východisko pro reflexi otázek (možností) objektivity a (povahy) kritičnosti sociologického bádání nám poslouží dva jeho další mimořádně podnětné texty. Tato diskuse bude zároveň příležitostí vrátit se k jednotlivým teoretickým pozicím, o nichž pojednáme v předmětu dříve.

Volba projednávaných tradic a konceptů je vzhledem k rozsahu kursu nutně omezená. Naším cílem bude osvojit si schopnost kritické samostatné práce s teoretickými texty či analytickými pojmy obecně. Předmět lze tedy třeba chápat spíše jako metodologickou podporu pro konkrétní sociologickou práci (třeba pro psaní diplomové práce), než například jako systematickou přípravu na *Státní závěrečnou zkoušku*.

Vyučující upozorňuje na níže uvedený seznam literatury a předpoklad, že studující s ní budou na základní rovině (tj. nikoli v detailech) obeznámeni již na začátku kursu. Jde o texty, jež jsou součástí studia sociologie v bakalářském programu a náleží k základnímu sociologickému kánonu.

Úkoly a zakončení kursu:

- Studující jsou povinni **pravidelně se účastnit přednášek/seminářů a aktivně se účastnit diskusí** během nich.
- Na výuku si připravují vlastní poznámky ke všem předepsaným textům (s výjimkou Turnera) ve formě tzv. „**position papers**“. V nich identifikují základní argumenty textů, souvislosti a případné inkonsistence mezi jednotlivými argumenty, nejasnosti a klíčové otázky, jež texty navozují,

případně i způsoby, jakými se vztahují k již dříve projednaným textům. Tyto přípravy se **odevzdávají na konci každého setkání** a budou vráceny studujícím (po kontrole) v dalším průběhu semestru. **Vyučující nepřijímá „position papers“ žádným jiným způsobem, například e-mailem, a to ani jsou-li poslány předem, třebaže je autor/-ka na dané hodině přítomen/přítomna!** (Respektujte prosím toto pravidlo a nikdy nežádejte o výjimku – což platí i pro další předepsaná pravidla.)

Důležité je, aby studující měli přípravy před sebou v průběhu přednášky a semináře. Je jedno, zda jsou psány rukou nebo strojem (PC). Vlastní poznámky pak mohou sloužit při přípravě na závěrečný test, případně jako podklad pro diplomovou práci nebo při přípravě na *Státní závěrečnou zkoušku*. Znovu však budiž připomenuto, že kurs v žádném případě nepokrývá všechna možná témata SZZ, slouží pouze k tomu, aby se studující naučili *samostatně* orientovat v různých teoretických tradicích a konceptech – pouze v tomto smyslu jej lze chápat jako přípravu na SZZ.

- Studující jsou povinni samostatně nastudovat literaturu zadanou ke každému tématu: součástí kontroly tohoto průběžného studia jsou bodově hodnocené **průběžné testy**. Studující, kteří (bez ohledu na důvod) nebudou přítomni v době konání některého z namátkových testů, **nemají nárok na absolvování náhradního testu**.
- Podle počtu průběžně získávaných bodů za přípravy, aktivitu a testy dostanou vybraní studující možnost **samostatné prezentace** na zadané téma. Tato prezentace je bodována zvlášť a takto získané *prémiové body* se přičítou k ostatním až do výše maxima průběžně získávaných bodů za písemné přípravy a průběžné testy.
- Během výukového semestru může být zadán **průběžný individuální úkol**. Tento není kladně bodově hodnocen, ale v případě nesplnění úkolu ve stanoveném termínu nebo jeho odevzdání v nedostatečné kvalitě může být od celkového individuálního výkonu v průběhu semestru odečteno až 20 bodů.
- Kurs je zakončen **závěrečným testem** (s možnými výjimkami – viz níže).

Předpoklady:

Aktivní účast v kursu a úspěšné absolvování předmětu předpokládá základní znalost následujících textů ještě před započítáním kursu :

- Beck, Ulrich. 2004. *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*. Praha: SLON. (str. 205-249)
- Bell, Daniel. 1999. *Kulturní rozpory kapitalismu* Praha: SLON. (str. 57-100)

- Berger, Peter & Luckmann, Thomas. 1999. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK.
- Bourdieu, Pierre. 1998. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum.
- Giddens, Anthony. 1998. *Důsledky modernity*. Praha: SLON.
- Foucault, Michel. 2000. *Dohlížet a trestat*. Praha: Dauphin. (str. 275-315)
- Habermas, Jürgen. 2000. *Problémy legitimacy v pozdním kapitalismu*. Praha: Filosofia. (str. 97-119)
- Simmel, Georg. 2006. „Peníze v moderní kultuře“. In: *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha: SLON.
- Tocqueville, Alexis de. 1992. *Demokracie v Americe, II. kniha*. Praha: Lidové noviny

Hodnocení výkonu

Celkové hodnocení bude dáno součtem bodů získaných za výkony v průběhu celého semestru, tj. včetně závěrečného testu, a to podle následujícího klíče:

- Pravidelná příprava a účast na seminářích: maximálně 10 bodů
- Aktivita na přednáškách a seminářích: maximálně 30 bodů
- Průběžné testy: maximálně 60 bodů
- Individuální prezentace: maximálně 20 *prémiových* bodů
- Průběžné úkoly: *minus* až 20 *trestných* bodů
- Závěrečný test: maximálně 50 bodů

Celkem lze získat maximálně 150 bodů.

- Získá-li studující v průběhu semestru (před závěrečným testem) celkem 80 nebo více bodů, bude automaticky hodnocen(a) známkou „A“ – bez povinnosti absolvovat závěrečný test.
- Získá-li studující v průběhu semestru (před závěrečným testem) celkem 71-79 bodů, může zvolit formu závěrečné zkoušky: buď test, nebo vypracování eseje (6-8 stran), jehož téma musí dohodnout s vyučujícím předmětu.
- Získá-li studující v průběhu semestru (před závěrečným testem) celkem 29 nebo méně bodů, bude automaticky hodnocen(a) známkou „F“ – bez možnosti absolvovat závěrečný test.

Ostatní budou hodnoceni následovně:

150-120 bodů	A
119-110 bodů	B
109-100 bodů	C
99-90 bodů	D
89-80 bodů	E
79 a méně bodů	F

Témata seminářů:

BLOK I: Teorie jako metoda – úvod

18. 2. 2015

1. Úvod do kursu

- Vyjasnění organizačních záležitostí: průběh kursu, povinnosti studujících, organizace závěrečné zkoušky, atd.
- Bližší představení povahy předmětu: co je teorie a k čemu slouží
- Zběžná rekapitulace znalostí načerpaných v dosavadním studiu sociologie (viz „předpoklady“ výše)

čtba:

- Sztompka, Piotr. 2004. „Shaping Sociological Imagination: The Importance of Theory”. In: Alexander, J. C., Marx, G. T. & Williams, C. L. [eds.] *Self, Social Structure, and beliefs. Explorations in Sociology*. Berkeley, CA: University of California Press. (str. 254-267)
- **Turner: str. 1-15, 281-295**

25. 2. 2015

2. Stará a nová pravidla sociologické metody

- sociální fakt a sociologické vysvětlení
- kauzalita v sociálním světě a v sociologickém vysvětlování
- vztahy mezi sociálními jevy: korelace, souvislost, závislost, determinace
- genetický a funkcionální typ vysvětlení
- základna vs. nadstavba (konstrukce sociálního jádra v empirickém výzkumu)
- structure vs. agency
- Homo Sociologicus jako Homo Interpretans

čtba:

- Durkheim, Émile. 1982 (1895). *The Rules of Sociological Method*. New York: Free Press. (Chapter 5)
- Giddens, Anthony. 1994 (1976). *New Rules of Sociological Method*. Cambridge, UK: Polity Press. (Introduction, Conclusion)
- **Turner: str. 19-76**

BLOK II: Nové trendy v sociologii a jejich inspirace (s Durkheimem proti Durkheimovi)

4. 3. 2015

Je sociologie jako věda možná?

3a. Actor-Network Theory a étos sociologického výzkumu (Bruno Latour)

- mizení sociálního v žitém světě a jeho údržba v sociologii (problém realismu)
- konec sociálního v sociologii a jeho údržba v žitém světě (problém nominalismu)

3b. Analytická sociologie a teorie racionální volby

- analytické zvěcnění sociálního světa
- kauzální vysvětlování v sociálních vědách
- sociální mechanismus vs. sociální mašinérie (soukolí vs. pohon)

čtba:

- o Latour, Bruno. 2005. *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network Theory*. Oxford, UK: Oxford University Press. (str. 141-156, 1-42, 159-164, 247-262)
- o Hedström, Peter & Bearman, Peter. "What Is Analytical Sociology All About? An Introductory Essay." In: Hedström, Peter & Bearman, Peter. 2009. *The Oxford handbook of Analytical Sociology*. Oxford, UK: Oxford University Press. (str. 3-23)
- o **Turner: 141-194**

11. 3. 2015

4. Kulturní sociologie jako analýza významu

- význam jako základní sociální fakt: percepce & apercepce
- kulturní sociologie vs. sociologie kultury
- kolektivní emoce (trauma), symbol a rituál
- sociální reprezentace (Moscovici) a strategie zvýznamňování (Goffman a analýza rámování)
- koketérie jako kulturní kód a modus jednání (Simmel)

čtba:

- o Alexander, Jeffrey C. & Smith, Philip: „The Strong Program in Cultural Sociology: Elements of a Structural Hermeneutics“. In: Alexander, Jeffrey C. 2003. *The Meanings of Social Life: A Cultural Sociology*. Oxford: Oxford University Press. (str. 11-26)
- o Schutz, Alfred. "Foundations of a Theory of Inter-Subjective Understanding". In: Schutz, Alfred. 1967. *The Phenomenology of the Social World*. Boston, MA: Northwestern University Press, pp. 97-138.
- o **Turner: str. 199-232, 378-389**

▪ Individuální prezentace

Zerubavel: *Social Mindscales* (vybrané kapitoly)

BLOK III: Modernita odkouzlená a znovu okouzlená

18. 3. 2015

5. Fin-de-siècle a de-modernizace modernity

- kontinuita v diskontinuitě
- kolektivní emoce: effervescence
- od rituálu k performanci
- od symbolů k ikonám
- obecná teorie náboženství

čtba:

- o Durkheim, Émile. 1965 (1912). *The Elementary Forms of Religious Life*. New York: Free Press. (Book II, chapter 7: str. 235-272)
- o Durkheim, Émile. 1965 (1912). *The Elementary Forms of Religious Life*. New York: Free Press. (Conclusion)

25. 3. 2015

6. Protestantská etika a její eroze

model sociologické analýzy: diagnóza, vysvětlení, kritika, étos

- Ontologie a metodologie: povaha sociologického zobrazování (empirický fakt jako funkce otázky)
- Základna a nadstavba
- Problém motivace sociálního jednání: pohnutky vs. racionalizace
- Nezamýšlené důsledky jednání
- Výstavba sociologického argumentu
- Sociologické analýzy kapitalismu jako kultury (od Webera přes Bella k Boltanski a Chiapello)
- Modernita jako „olověný krunýř“ (alias „železná klec“) vs. modernita jako „tekutina“: metafora v sociální teorii
- Proměny ducha kapitalismu a role kritiky

čtba:

- o Weber, Max: „Protestantská etika a duch kapitalismu“. In: Weber, Max. 1997. *Autorita, etika a společnost*. Praha: Mladá fronta.
- o **Turner: str. 251-278**

Individuální prezentace

Proměny ducha kapitalismu (Boltanski & Chiapello, Sennett, ...]

1. 4. 2015

7. týden pro samostudium (výuka neprobíhá)

Individuální úkol:

Během čtecího týdne se studující seznámí s následujícím textem

Wagner, Peter. 1994. *A Sociology of Modernity: Liberty and Discipline*. Routledge: London.

Sledujte v textu následující tematické linie:

- Koncept modernizace: vznik modernity a její vývoj (3 stádia)
- Proměny v sociologické konceptualizaci modernity
- Základní charakteristiky modů modernity
- Dialektika emancipace a disciplinace v moderní době
- Charakteristické rozpory modernity
- Klíčové modernizační institucionální praktiky a jejich proměny
- Proměny v povaze a formách kolektivní příslušnosti
- *Formování a proměny sociálních tříd a třídního konfliktu (prezentace)*
- *Proměny způsobů utváření sociálních identit (prezentace)*
- *Proměny povahy občanství a veřejné sféry (prezentace)*

Vyučující doporučuje využít možností *diskusního fóra*.

BLOK IV: Systémová a sociální strukturace moderních společností

8. 4. 2015

8. **Strukturní kritika: modernita jako matrix**

- Inherentní dysfunkce a sebedestruktivita systému
- autonomie nebo odcizení: otázka emancipace
- uznání nebo zvěčnění: otázka sociability a autenticity
- sociální konstrukce a sociologická rekonstrukce

Četba:

- Wagner, Peter. 1994. *A Sociology of Modernity: Liberty and Discipline*. Routledge: London. (viz čtecí týden)
- Marx, Karl: „Zbožní fetišismus a jeho tajemství“. In: Marx, Karel. 1954. *Kapitál: kritika politické ekonomie*, díl první, kniha první. Praha: SNPL. (str. 88-101)
- **Individuální prezentace**
(Nick Crossley – Peter Wagner: citizenship, identity, public sphere, social class)

15. 4. 2015

9. **Modernizace jako diferenciac** **Systémová diferenciac a sociální inkluze**

- Marxova romantická kritika modernity
- diferenciac, individualizace a sociální začlenění (Gellner, JA)
- strukturace sociálního světa: segmentace, stratifikace, diferenciac
- raně moderní diferenciac sociálních systémů (Parsonsova historická sociologie)
- diferenciac a sekularizace
- Luhmannův koncept sociálních systémů: funkcionální diferenciac

Četba:

- Parsons, Talcott. 1971. *The System of Modern Societies*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc. (vybrané kapitoly)

- Marx, Karl. „K židovské otázce“
- Alexander, Jeffrey C. „Ústřední solidarita, etnická okrajová skupina a sociální diferenciacie“. In: Marada, Radim (ed.). 2006. *Etnická různost a občanská jednota*. Brno: CDK.
- **Turner: str. 106-123**

22. 4. 2015

10. Kulturní klasifikace a sociální stratifikace

- Konceptuální rámec: habitus, druhy kapitálů a jejich konverze
- struktura vs. kultura
- reprodukce nerovností
- sociální trajektorie jako třídní zkušenost

čtba:

- Bourdieu, Pierre. 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press. (str. xi-xiv, 1-7, 99-175)
- **Turner: str. 83-102**

BLOK V: Moderní osobnost: dispozice a indispozice

29. 5. 2015

11. Etnicita a sexualita: disciplinace těla a disciplinace skrze tělesnost

- od rasismu ke genetickému inženýrství
- tělo a kolektivizace identit
- sexualita a zrození (moderního) subjektu

čtba:

- Foucault, Michel. 1999. *Dějiny sexuality I. Vůle k vědění*. Praha: Herman a synové. (str. 9-153)
- **Turner: str. 124-139**

6. 5. 2015

12. Diagnózy nemocného sociála

- osobnost – kultura – sociální prostředí (vzájemná vazba)
- od oportunistu k patologickému narcismu
- klinický a metaforický koncept narcismu
- tvorba pojmů v sociálních vědách

čtba:

- Lasch, Christopher: „The Narcissistic Personality of Our Time“ a „The Socialization of Reproduction and the Collapse of Authority“. In: Lasch, Christopher. 1979. *The Culture of Narcissism: American Life in an Age of Diminishing Expectations*. New York: W.W. Norton & Company. (str. 31-51, 154-186)

- **Individuální prezentace**

13. 5. 2015

13. Sociální věda jako zvládnání nejistoty: povaha objektivity sociologického bádání

- koncept ideálních typů jako nástroj sociologické analýzy
- otázka praktičnosti sociálně vědného bádání
- sociologie jako kritická disciplína
- smysl (možnosti a meze) objektivity sociálně vědného bádání
- smysl sociologické představivosti (mezi látkožrouty a smysložrouty)

Četba:

- Weber, Max: „'Objektivita' sociálněvědního a sociálněpolitického poznání“ a „Věda jako povolání“. In. Weber, Max. 1998. Metodologie, sociologie a politika. Praha: OIKOYMENH. (str. 7-63, 109-134)

- **Individuální prezentace**

Závěrečné zhodnocení kursu.

Literatura k předmětu:

- Alexander, Jeffrey C. „Ústřední solidarita, etnická okrajová skupina a sociální diferenciaci“. In: Marada, Radim (ed.). 2006. *Etnická různost a občanská jednota*. Brno: CDK.
- Alexander, Jeffrey C. & Smith, Philip: „The Strong Program in Cultural Sociology: Elements of a Structural Hermeneutics“. In: Alexander, Jeffrey C. 2003. *The Meanings of Social Life: A Cultural Sociology*. Oxford: Oxford University Press.
- Bourdieu, Pierre. 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bourdieu, Pierre. 1990. *The Logic of Practice*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Durkheim, Émile. 1965 (1912). *The Elementary Forms of Religious Life*. New York: Free Press.
- Durkheim, Émile. 1982 (1895). *The Rules of Sociological Method*. New York: Free Press.
- Foucault, Michel. 1999. *Dějiny sexuality I. Vůle k vědě*. Praha: Herman a synové.
- Giddens, Anthony. 1994 (1976). *New Rules of Sociological Method*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Hedström, Peter & Bearman, Peter. “What Is Analytical Sociology All About? An Introductory Essay. In: Hedström, Peter & Bearman, Peter. 2009. *The Oxford handbook of Analytical Sociology*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Horkheimer, Max. (1937). „Traditional and Critical Theory“. In: Horkheimer, Max. 2002. *Critical Theory: Selected Essays*. New York, NY: The Continuum Publishing Company (str. 187-254)
- Lasch, Christopher: „The Narcissistic Personality of Our Time“ a „The Socialization of Reproduction and the Collapse of Authority“. In: Lasch, Christopher. 1979. *The Culture of Narcissism: American Life in an Age of Diminishing Expectations*. New York: W.W. Norton & Company. (str. 31-51, 154-186)
- Latour, Bruno. 2005. *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network Theory*. Oxford, UK: Oxford University Press. (str. 1-17, 247-262)
- Mannheim, Karl. “Problém generací“. In: *Sociální studia*, 1/2007, (str. 11-44)
- Marx, Karl: „Zbožní fetišismus a jeho tajemství“. In: Marx, Karel. 1954. *Kapitál: kritika politické ekonomie*, díl první, kniha první. Praha: SNPL.
- Marx, Karl. „K židovské otázce“
- Parsons, Talcott. 1971. *The System of Modern Societies*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, inc.
- Sztompka, Piotr. 2004. „Shaping Sociological Imagination: The Importance of Theory“. In: Alexander, J. C., Marx, G. T. & Williams, C. L. [eds.] *Self, Social Structure, and beliefs. Explorations in Sociology*. Berkeley, CA: University of California Press.

- Taylor, Charles. 2001. *Multikulturalismus. Zkoumání politiky uznání*. Praha: Filosofia.
- Wagner, Peter. 1994. *A Sociology of Modernity: Liberty and Discipline*. Routledge: London.
- Weber, Max: „Protestantská etika a duch kapitalismu“. In: Weber, Max. 1997. *Autorita, etika a společnost*. Praha: Mladá fronta.
- Weber, Max: „'Objektivita' sociálněvědního a sociálněpolitického poznání“ a „Věda jako povolání“. In: Weber, Max. 1998. *Metodologie, sociologie a politika*. Praha: OIKOYMENH.

- **Turner, Bryan. 2009. *New Blackwell Companion to Social Theory*. Oxford, UK: Wiley-Blackwell.**

Další literatura: doporučená atd. (ale nepovinná v tomto kursu)

- Alexander, J.C. & Giesen, B. & Mast, J. L. 2006. *Social Performance: Symbolic Action, Cultural Pragmatics, and Ritual*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Alexander, Jeffrey C. 1991. "Sociological Theory and the Claim to Reason: Why the End is Not in Sight". In: *Sociological Theory*, Vol. 9, No. 2 (Autumn, 1991), pp. 147-153.
- Boltanski, Luc & Chiapello, Eve. 2005. *The New Spirit of Capitalism*. New York: Verso. Bourdieu, Pierre. 1977. *Reproduction in Education, Society and Culture*. London: SAGE Publications
- Boltanski, Luc & Chiapello, Eve. "The New Spirit of Capitalism" (konferenční příspěvek)
- Brubaker, Rogers & Cooper, Frederick. 2000. „Beyond Identity“. In: *Theory and Society*. 29/2000.
- Brubaker, Rogers & Loveman, Mara & Stamatov, Peter: "Ethnicity as Cognition". In: *Theory and Society*, 33, 2004 (str. 31-64)
- Corsten, Michael. „Čas generací“. In: *Sociální studia*, 1/2007, (str. 45-66)
- Elster, Jon. 1989. *Nuts and Bolts for the Social Sciences*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. (str. 3-29, 91-123)
- Eyerman, Ron & Turner, Bryan S. 1998. „Outline of a Theory of Generations“. In: *European Journal of Social Theory*. 1; 91 (str. 91-106)
- Giddens, Anthony. 1986. *The Constitution of Society*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Giesen, Bernhard. „V různém čase, v různém rytmu a s rozdílnou pamětí“. In: *Sociální studia*, 1/2007, (str. 67-79)
- Goffman, Erving. 1986. *Frame Analysis*. Boston: Northeastern University Press. (str. 21-82, 560-576)
- Joas, Hans & Knöbl, Wolfgang. 2009. "What is Theory?" In: Joas, Hans & Knöbl, Wolfgang. 2009. *Social Theory: Twenty Introductory Lectures*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Marx, Karl & Engels, Friedrich. 1958. *Německá ideologie*. In: Spisy, sv. 3. Praha: SNPL.)
- Moscovici, Serge. 2000. *Social Representations: Explorations in Social Psychology*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Riesman, David. 1968. *Osamělý dav: Studie o změnách amerického charakteru*. Praha: Mladá fronta.
- Seidman, Steven. 1991. "The End of Sociological Theory: The Postmodern Hope". In: *Sociological Theory*, Vol. 9, No. 2 (Autumn, 1991), pp. 131-146.
- Šrubař, Ilja. 2012. "Ke smyslu a konstrukci sociologických teorií". In: *Sociální studia*, 1/2012 (9), (str. 15-28)
- Taylor, Charles. 2001. *Multikulturalismus. Zkoumání politiky uznání*. Praha: Filosofia. (str. 78-90)
- Zerubavel, Eviatar. 1997. *Social Mindscapes: An Invitation to Cognitive Sociology*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

